

Eesti Majandus

Tööstuse, kaubanduse ja rahanduse ajakiri

4. köide Tallinnas, teisipäeval, 15. aprillil 1924 Nr. 15 (59)

Sisu:

Toimetuse kommentaar

Valuuta reform Saksamaal

Homo politicus: Riikidevahelised kaubandus-
kojad

H. Freundt: Nõuande korraldustest maksu-
asjanduse alal

Sise- ja väljamaa kroonika

Teated ettevõtete tegevusest

Isiklikud teated

Raha- ja kaubaturu ülevaated

Ilmub kord nädalas

Wäljaandja: Eesti Majanduspoliitiline Selts, Tallinnas

Rahaministri sunduslik määrus

500 margaliste riigikassatähtede ümbervahetuse kohta.

Vabariigi valitsuse poolt 12. augustil 1921. a. vastuvõetud seaduse põhjal riigi rahamärkide liikumisest kõrvaldamise ja ümbervahetuse korra kohta, („Riigi Teataja“ Nr. 71, 1921. a.) määratakse:

§ 1. Eesti Vabariigi kassatähed 500 margalistes kupüürides, allpool tähendatud kujul, kõrvaldatakse ümbervahetamise teel liikumisest. Peale 15. juuli 1924. a. pole tähendatud riigikassatähed enam seaduslikeks maksuvahenditena maksvad, s. t. keegi pole kohustatud neid peale selle tähtaja enam rahadena maksuks vastu võtma.

Märkus: Käesoleva määrusega kõrvaldatakse liikumisest 500 margalised, 1920. a. ja 1921. a. väljaantud, riikassatähed: esimene seeria (ilma seeria numbrita), siis seeriad II, III, A. B. D, millele üldised tundemärgid: esiküljel, kassatähe keskel, rohelisel violett kontuuriga ovaalil ühepeaga kotka kujutus, kotka rinnal kilp kolme lõviga; esikülje põhitoon rohekashalli, joonistused violett ja rohelise värvidega, allkirjad: Joh. Kukk ja J. Kivisild; tagaküljel joonistused lilla värviga rohekas hallil põhitoonil, numeratsioon, seeriade numbrid ja tekst. Nende asemele jäävad tsirkulatsiooni maksvaks uued 500 margalised riigikassatähed 1923. a. väljaandest (Rahaministri korraldus“ 9. veebruarist 1924. a. Nr. 1449-L., R. T. Nr. 29/30-1924. a.).

§ 2. § 1-ses tähendatud rahamärgid vahetatakse ümber riigi kassatähtede ja vahetusraha vastu kuni 15. juulini 1924. a. Ümbervahetamist toimetavad Eesti Pank, Tallinnas, ja ta osakonnad: Haapsalus, Kuresaares, Narvas, Paines, Petseris, Pärnus, Rakveres, Tallinnas, Tartus, Valgas, Viljandis ja Võrus.

§ 3. Ümbervahetamisele määratud, § 1-ses tähendatud rahamärkide omanikkudele, kes mõnesugustel põhjustel pole suutnud neid 15. juuliks 1924. a. ümbervahetada, jäetakse õigus ühe aasta jooksul, käesoleva määruse avaldamisest „Riigi Teatajas“, neid ümbervahetamiseks ettepanna Riigikassale, Tallinnas.

Peale viimase tähtaja kaotavad liikumisest kõrvaldatud 500 margalised riigi kassatähed täielikult maksvuse ja kustub omanikkude igasugune nõudeõigus riigi vastu.

Tallinnas, 28. märtsil 1924. a.

Nr. 290-2.

Rahaminister. k. t.: **Gabrel.**

Riigikassa juhataja: **P. Õplik.**

EESTI MAJANDUS

TÖÖSTUSE, KAUBANDUSE JA RAHANDUSE AJAKIRI

Tellimise hind: aastas Emk. 1000.- Väljamaale Emk. 2000.-
pooleaastas " 500.- " " 1000.-

Toimetuse aadress: Pikk tän. 40, Tallinnas, tel. 29-39 Talitus: Lai tän. 38, Graafiline Ühing „Kiri“. Telef. 18-66

4. köide. Tallinnas, teisipäeval, 15. aprillil 1924. Nr. 15 (59).

Sisu: Toimetuse kommentaar. Valuuta reform Saksamaal. Homo politicus: Riikidevahelised kaubanduskajad. H. Freundt: Nõuande korraldustest maksuasjanduse alal. Sise- ja väljamõa kroonika. Teated ettevõtete tegevusest. Isiklikud teated. Raha- ja kaubaturu ülevaated.

Tallinnas, 14. aprillil 1924.

Uue valitsuse majandusline programm

sisaldab veel vähem uut, kui seda võis leida eelmistest deklaratsioonidest. Majandusministri puudumine kabinetist deklaratsiooni kokkuseadmise ajal on viimase teinud peaaegu täiesti sisutaks. Needki uued mõtted, mida deklaratsioon tahab väljendada, on formuleeritud nii ettevaatlikult, et nendest uue valitsuse majandusline nägu läbi ei paista. Kõik on nii üldsõnaline, et ainult uue valitsuse tegevusest tema programmi punktide sisu kohta midagi võib otsustada. Praegu aga sisaldab ta ainult üldiselt mitte ükski meil, vaid ka mujal ilmas tõekstunnistatud kõnekäänusid. Kokkuvõtmise ja otstarbekohasuse printsiipi riigi majapidamises, oma maa tööstusele tellimiste juures eesõiguse andmine, kui riigi huvid selle all ei kannata, riigi rahanduse ja marga stabiliteedi kõigi abinõudega kindlustamine ja alalhoidmine, paberiraha kulla alusel valoriseerimise tõsiselt kaalumisele võtmine (kuna valoriseerimise otstarbekohasuse juures kahtlusi on, siis lubatakse seda ainult kaaluda, ja selle vastu ei vaidle muidugi keegi), spekulatiivsete ettevõtete finantseerimise eest hoidmine, põllumajandusel pikajärgulise krediidimureteemine, teedevõrgu otstarbekohane laiendamine ja laevavõrgu edendamise, võõrandatud maade tasumaksimise küsimuse lahendamine, metsakultuuri peale rohkem rõhku panemine – niisugustest üldistest lausetest seisab kogu programm koos. Midagi konk-

reetset lubatakse teostada ainult ühel juhtumisel – kindlustada põlise maatarvitamise õigus. Peale selle teatatakse veel senise tollide muutmise korra äramuutmise, kuid – seadust ei saa deklaratsiooniga muuta. See on kõik. Deklaratsiooni majandusline osa läbilugemise järele on iga majandustegelane niisama tark, kui ennegi, sest teadmataks jääb, kuidas valitsus nende lubaduste täitmist kavatses, missuguse konkreetse sisu ta neile oma tegevuses annab. – Meie kaubandus-tööstusringkondi praegusel ajal ärevil hoidvad küsimused, nagu Läti-Eesti tolli-union, ja valitsuse kavatsused Eesti-Läti ühiste tollinormide asjus, kaubanduskoda, maksude õiglasem korraldamine ja maksustusaparaadi tema õige kompetentsi äranäitamine – kõik need ei ole valitsuse deklaratsioonis üleüldse aset leidnud. On see sündinud meelega, et mitte valusaid kohti osatada, või on siin tegemist lihtsa unustusega, seda ei tohi muidugi meie otsustama hakata. Deklaratsioon jätab valitsuse majandusline kavatsused täiesti selgusetaks, nii et täielikult uuest majandusministrist oleneb, missuguse sisu ta selle vormilisele kestale annab. Majandusminister ei ole aga ennast senini muus avaldanud kui otsuses kullatagavarade kindlakstegemise kohta. Selle otsuse täideviimine tohiks küll üks lihtsamatest olla.

Eesti kaubast. „Eesti nädal“ Tartus lõppes väärikselt Lõuna-Eesti kaupmeeste ja töösturite päevaga, kus tarvilikud lõpukokkuvõtted tehti ja tulevikusihid formuleeriti. Jälle kord tuli päris sel-

gesti avalikuks, et ei Eesti tööstur ega Eesti kaupmees Eesti riikluse mõttele sugugi nii võõras ei ole ja kodumaa üldhuvid temale palju lähemal seisavad, kui seda tihti peale on kujutatud. Ka ei ole temas sugugi nii palju kolgaisamaalsust, et see tema otsustamisvõimet paraliseeriks üleriikliste küsimuste lahendamisel. Nii ei leidnud Pärnu-Antsla raudtee kava Tartu kaupmeeste poolt vastuseismist, olgugi et neile on püütud suupäraseks teha Tartu-Pärnu projekti. Ainsaks hüüdjaks hääleks kõrbes jäi hra Ernits, kuid ka teda kuulati kannatlikult ja lubati isegi karskuse küsimust järgmise kokkutuleku päevakorda võtta.

Kaunis huvitavat pilku meie tööstuse ja kaubanduse vahelkordadesse lasksid heita vaieldes esimese päevakorra punkti ümber Eesti kaubast. Selle puht-praktilise küsimuse käsitlusel näitasid Lõuna-Eesti kaupmehed, et nad oma kaasaeglastest töösturitest oma majanduslike arusaamise poolest kaugelt üle on. Töösturite etteheited, et Eesti kaup kaupmeeste poolt küllalt toetust ei leia, mille tagajärjel tööstusel raskused tekkivad, sai nii põhjalikult ümber lükatud, et töösturid koosolekust kahtlemata kaasa võtsid hulga kasulikka näpunäiteid selle kohta, missuguses sihis oma edaspidist tegevust arendada, et oma kaupadele Eesti tarvitaja juure teed leida. Ehk küll ka kaupade kvaliteedi üle nurinat kuuldus, ei ole mitte see tööstuse kõige nõrgem külj. Selle kõige nõrgema külje ütles puhtalt välja üks A/s. „Teguri“ direktoritest: „Töösturi kohus on valmistada ja kaupmehe kohus tööstussaadusi turule saata. Meie kaupmehed ei hoolitse küllalt Eesti kaupade müügi eest ja sunnivad töösturit ennast oma saaduste turustamist korraldama, kuna aga ometi töösturi hool peab olema ainult head kaupa valmistada, ilma et tal pruugiks turu eest hoolitseda. Viimase muu peavad kaupmehed oma peale võtma“. See täiesti vildak arusaamine töösturi ülesannetest on kahtlemata üheks põhjuseks, miks meie tööstus lonkab.

Kapitalistiline valmistus turu jaoks nõuab töösturilt kõige enne, et ta oleks kaupmees. Iga valmistuse kalkulatsioon peab põhjenema eestkätt turustusvõimalustel. On need vildakalt arvesse võetud või ka hoopis arvesse võtmata jäetud, sest et tööstur lihtsalt arvab, et tema üle vabrikuaia vaadata ei pruugi, siis ei aita kõige parem tehnika mitte kriipsu väärtki. Meie praeguses majanduslikes korras valitseb paradoks, et tööstussaaduste turuhind ei olene mitte

omahinnast, vaid turuhinnast välja minnes peab tööstur omahinna kalkuleerima. Suudab tööstur oma kaupa turu nõuetele vastava hinnaga anda, siis võib ta turu peale kindel olla, ei suuda ta seda mitte, siis tuleb tal kiratseda. Sellest tuleb suurte ettevõtete üleolek kõikide väikeste ettevõtete üle, et nende kaupade omahind võraturu madalam on turuhinnast.

Esimese klassi kirjutusmasina turuhind on Ameerikas 110 dollarit, kuid sama masina omahind vabrikus on kõigest 11 dollarit. Autobiilide omahind ei tohtida mitte tõusta üle 40% müügihinnast ja ometi müüb Ford säärase kalkulatsiooni peale vaatamata oma vankrid nii odavalt, et kõrvaltvaataja palja äratarvitatud materjaali hinna kõrgema arvab olema. Meie töösturid aga kaebavad, et jällemüüjatele antavad protsendid nende kaubad kalliks ajada, sest nemad olla sunnitud kaupmeestele kuni 20% andma! Seda kaebust oli kuulda meie saapavabrikute, trikootaashivabrikust ja ka mujalt; sedasama küsimust osatati ka Tartus, kus veel vähemaid protsentisid nimetati. Sealjuures arvavad töösturid veel, et ka nende kaupade reklaami tegemine kaupmeeste asi olla, ja teevad omalt poolt nii suurepäraselt, et ostja publikum alles mõne päeva eest teada sai Eesti trikootaashivabriku olemasolust, ja sedagi ainult sellepärast, et meie ajakirjanikud seda reklaami väikese „priistüki“ eest ilma hinnata tegid. Siin on nähtavasti meie praeguse tööstuse Achillese kand. Tema valmistuskulud on väikesel viisil valmistuse pärast nii suured, et omahind võimalikule turuhinnale liig lähedal seisab. Selle tagajärjel ei suuda ta kaupmehi küllalt huvitada ja ise oma saadustele turu organiseerimiseks tarvilikka kulusid kanda, millest tuleb, et Eesti kaupmees samasugust väljamaa kaupa müües, rohkem võib teenida. Ajakirjanduses on mitmel puhul selle peale tähelepanu juhitud, et Eesti tööstus oma saadustele küllalt kodumaal reklaami ei tee. See on väga õige, ja põhjus seisab osalt selles, et meie töösturid oma ülesannetest õieti aru ei saa. Kuid peapõhjus seisab arvatavasti sügavamal – Eesti töösturi kaup on tal enesel nii kallis, et reklaami peale kulutada ei või, kuna mujal ilmas vabrikute poolt, kes oma saadustega ilmaturu peremeesteks on saanud, teinekord suurema summa eest reklaami tehakse, kui need saadused ise vabrikutele maksavad.

Valuuta reform Saksamaal.

1923. aasta novembri keskel stabiliseeriti pabermark Saksamaal sellega, et lasti välja rentmark eriti selleks otstarbeks asutatud rentpanga poolt. Stabiliseerimisel oli seal juures kahesugune iseloom: pabermark stabiliseeriti äärmiselt madalal tasapinnal nimelt ühel biljondikul pariteedist (4,2 biljoni marka = 1 Ameerika dollar ja üks biljon pabermarka = üks rentmark). Juba kolm kuud kestab Saksa marga stabiliseerimine ja kui mitte lugeda mõnesuguseid vapustusi veebruaril algul, siis on mark kogu selle aja üllatavalt kindel olnud.

Rentmark, see praeguse Saksa valuuta alus, oli mõeldud tema autorite poolt kui vahelüli (Zwischenlösung) ja täitis kogu Saksa rahvamajanduse päästja osa hirmsate vapustuste ajal, mis pabermarka katastroof oli välja kutsunud. Pärast seda, kui pabermark kaotas üs teise järel kõik oma sisetised valuutafunktsioonid, algades omadusega olla kokkuhoidmise vahendiks kuni maksuvahendi- ja väärtusmõõtja funktsioonideni, astus tema asemele rentmark, mis vastab täielikult kõigile sisesiseläbikäigu tarvidustele. Milles seisab siis (jättes kõrvale tehnilised peensused) rentmarga peiseäraldus, mis annab temale võimaluse täita püsiva valuuta funktsioone? Neid iseäraldusi on kaks: õiguse võtmine riigilt mõjuda rentmarkade emissiooni suuruse peale, teiste sõnadega, selle emissiooni täiesti kindel piiramine, ja iga teatud summa rentmarkade (500) omaniku õigus vahetada seda summat pantkirjade vastu, nõnda nimetatud 5% rentkohustuste vastu (Rentenbriefe), mis on kindlustatud hüpoteegiga kogu era põllumajanduslike maaomanduse ja tööstusettevõtete peale. Praktiliselt ei ole sellel mingit tähtsust, senikaua kui rentmark jääb oma pariteedi peale. Kellele peaks pähe tulema osta rentmarkade eest 5% rentkohustusi, kui igas pangas võib saada rentmarkade hoiusumma eest 6–7% aastas ja rohkem? Peaks aga rentmark langema, siis omandab see õigus täiesti reaalse tähtsuse, sest rentkohustused (Rentenbriefe) kannavad protsenta kullas, dollari tõelise kursi järele. Teiste sõnadega, rentmarkade omanik võib nende väärtuse langemise korral omandada rentmarkade eest, mis on kaotanud osa omast väärtusest, „kuld“ rentkohustusi nominaalse väärtuse järele, mis tegelikult on automaatne rentkohustuste reaalse protsendi tõusmine. Kui näit rentmarga kurs langeb kahevõrra, siis võib 500

rentmarga eest, mis sel juhtumisel vastab kursi järele ainult 250 kuldmargale, omandada endiselt rentkohustusi 500 kuldmarga eest, mis annavad nominaalselt 5%, järjekult nüüd faktiliselt 10%. Arusaadav on, et iga rentmarga disagio ajab tema omanikku rentpanga rentkohustuste järele, mille tagajärjeks on omakorda rentmarga kõrvaldamine liikumisest ja järjekult tema kursi automaatline tõus. Nii peidab rentmarga valuuta konstruktsioon iseendas teatud automaatselt tegutsevat mehhanismi, mis hoiab teda üleliigse kursi langemise eest. Kuid see mehhanism võib funktsioneerida, teadagi, ainult sel tingimisel, kui usaldus rentkohustuste eneste vastu jääb endiseks, s. t. et rentpangal on endiselt võimalik tasuda omi kohustusi. Kuna rentpanga kapitaal koosneb ainult põllumajanduse ja tööstuse hüpoteegi kindlustustest, väärtustest, mida pole võimalik täpisealt hinnata ja igatahes mitte otsekohe kõliseva raha peale üle viia, siis peab publikum otsustama rentpanga krediitvõime ja järjekult ka uue valuuta kindlustuse üle rahaliikumise suuruse järele.

Nagu teada, lõpetas riigipank ühtaegu rentmarga liikumapanemisega riigirenti lühikeseajaliste kohustuste diskonteerimise, s. t. lõppes sel moel riigi finanseerimine kontrollita paberraha väljaandmise teel. Paberraha inflatsiooni peakaanal oli sellega ära lõigatud ja sellest küljest ei ole rentmargal ja stabiliseeritud pabermargal hädaohtu karta. Kuid paberraha trükkimine ei ole lõppenud, nende väljaandmist jätkatakse, et krediteerida eramajandust. Inflatsiooni hädaoht sellest küljest, s. t. ringvoolu ülejutamise rahamärkidega üle reaalse kaubavahetuse nõuete, ei ole möödunud. Sealjuures oleneb aga rentmarga kindlus terveni õigest vahekorra rahaliikumise suuruse ja majanduslike läbikäigu nõuete vahel rahamärkide suhtes. Ei pea unustama, et iga ülemäärane raha liikumine saab tõukejõuks suurema nõudmise peale deviiside järele, s. o. kõigutab pabermarga stabiilsust, mida riigipank hoiab deviiside nõudmise ja pakumise kunstlise reguleerimise abil.

Siit selgubki kõige laiemate kihtide huvi nii riigipanga kui rentpanga aruannete vastu, huvi, mida tuleb seletada nimelt sügavale juurdunud hirmuga uue inflatsiooni ees.

Kui 15. novembril 1923 rentpang alustas oma tegevust, oli liikumas igasugust paberraha üldse 93 miljoni marka kullas.

Detsembri lõpul 1923 oli riigipanga aruande põhjal paberraha liikumas juba 496,5 milj. marka kullas. See esimesel pilgul paradoksaalne nähtus – pangatähtede liikumise kasvamine kohe pärast marga stabiliseerimist – tuleb sellest, et riigipank, vabanedes riigi finanseerimisest, sai võimaluse rahuldada eromajanduse krediidi nõudeid, mis varemalt pidid jääma tahaplaanile. Teiselt poolt tuleb võtta arvesse, et tarvidus maksuvahendite järele tõusis hiiglasuureks, sest lõppes „põgenemine marga eest“ ja selle tõttu vähenes rahaliikumise kiirus.

Üldse oli liikumas 1924. aasta algul umbkaudse kokkuvõtte järele: umbes 500 milj. kuldmarka paberraha, umbes 1,2 miljardi rentmarka (üldse oli 1-seks jaanuariks 1924 väljalastud 1242 miljoni rentmarka, nendest seisis 193 milj. riigipanga kassades), umbes 1 miljard riigilaenu väikseid obligatsioone kullas ja lõpuks umbes 500 miljoni marka kullas mitmesuguseid raha surrogaate – kokku umbes 3 miljardi marka kullas. Kui võrrelda seda summat ülaltoodud paberraha liikumise summaga stabiliseerimise momendil, täh. 15. novembril (93 milj. marka kullas), siis muidugi torkab silma kolossaalne rahaliikumise kasvamine. Kuid seal juures tuleb võtta arvesse, et pärast marga stabiliseerimist ei vähenenud mitte ükski rahaliikumise kiirus, vaid kasvas ka tarvidus maksuvahendite järele, sest et kõiki arveid hakati õien-dama kuldmarkades. Kohane on sellepärast võrrelda praegust rahaliikumist eelsõja-aegsega. 1913. aastal oli liikumas 4,5–6 miljardi marka. Kuid selle nähtava raha liikumise juure tuleb arvata rahaliste väärtuste liikumist sisemiste panga arvestamiste kaudu, nõndanimetatud giraal-liikumist. Giraal-liikumisel oli enne sõda suur tähtsus, kuid nüüd on ta peaaegu kadunud. Peale selle tuleb võtta arvesse, et hindade tasapind 1924. aasta algul oli en-gros kaupade juures umbes 25% kõrgem kui enne sõda (nii on ametlise indexi järele elukallidus tõepoolest palju suurem).

Teiselt poolt küll tuleb pidada silmas tööstuse kahanemist ja maa-ala vähenemist võrreldes oludega enne sõda. Kokkuvõttes võib öelda, et rahaliikumine kahe esimese kuu jooksul 1924. aastal jääb läbikäigu nõuetest ennem maha, kui et sellele ette jõuab ja sellepärast ei ole küllalt põhjust rääkida inflatsioonist.

Ja sellest hoolimata on hirmul inflatsiooni eest, mis valitseb laiema publikumi juures, oma reaalne alus: stabiliseerimise

ajajärgul (16. novembrist 1923 – 10. veebruarini 1924) ulatas riigi rentei puudujääk hoolimata kolossaalsest sissetulekute kasvamisest ja tuntavast väljaminekute vähenemisest ometi 662 milj. margani kullas. Seni kui ei ole eelarve seatud tasakaalu, mis omakorda muidugi on seotud reparatsiooniküsimuse otsustamisega Saksamaale kasulikus mõttes, niikaua jääb iga valuuta väga nõrgale alusele, kuid eriti on see maksev rentmarga, selle kuldnõoga ja paberist kehaga sfinksi kohta, nagu ütleb üks Saksa majandusteadlane. Nagu teada, ei ole rentmark 15. oktoobri seadusega mitte kindlustud kulla fondiga või deviisidega, vaid Saksamaa maaomanduse ja tööstuse hüpoteekide ja obligatsioonidega 4% kõrguses põllumajanduslike kinnisvara ja tööstus-ettevõtete väärtusest enne sõda. Rentpanga kogu põhi- ja tagavarakapitaal 3,2 miljardi rentmarka ja nende piirideni ulatabki maksimaalne rentmarkade emissioonivõimalus.

Kui tuletada meele, et K. Hellferichi tun-tud ennesõja-aegsete kokkuvõtete järele („Deutschlands Volkswohlstand“ 1888–1913, Berlin 1913) oli Saksamaa põllumajandus-line maaomandus ükski väärt mitte vähem kui 40 miljardi kuldmarka, siis on täiesti selge, et vormiliselt on rentmark kindlus-tatud enamvähem rahuloldavalt.

Kuid tööstus-kaubandusline läbikäimine ei arvesta niisuguse „teoreetilise kindlustusega“ ja nõuab valuutale metall alust. Kui veebruari alguseni Saksa marga kurs oli stabiliseerimisest saadik täiesti kindel, siis tõi esimene veebruari nädal New-Yorki ja pärast ka teistel börsedel nimetatud kursi kõikumisi, missugused on iseenesest väga sümptomaatilised.

Katse rentmargaga, mis muu seas hästi on õnnestanud, tõendab, et „sisemine“ valuuta, millel puuduvad kõik rahvuslised funktsioonid, võib pakkuda ainult ajutist valuutaprobleemi lahendust, võib olla ainult peatuspunktiks teel maksuvahendi juure, mis on kaetud kullaga. Saksa valitsus tun-nistab ise omas memorandumis praeguse Saksa rahvamajanduse seisukorra üle, mis on kokku seatud ekspertide komisjoni jaoks (Material für ein Studium v. Deutschlands Wirtschaft Anfang 1924), et „stabiliteedi alus, missugust suutis luua Saksamaa oma enda jõul, on äärmiselt kitsas ja et lõpulik valuutareform ei ole võimalik ilma väljamaa kapitaali abita ja ilma Saksamaa rahvamajanduse ühtluse ülesehitamiseta“.

Selles suunas on tähelepanuväärt nõnda-nimetatud esimese ekspertide komisjoni otsus kindral Daves'i eesistumisel, mis ilmus 10. veebruaril Berliinis ja mis käsitleb tulevast Saksa „kuld“-emissiooni panka. See ametlik teadaanne, mis elavalt huvitas kogu Saksamaa seltskonda ja ajakirjandust, mõjus igatahes nii, et ekspertide komisjon tunnistas ühemeelselt uue Saksa emissioonipanga (Goldnotenbank) kiires korras loomise tarvidust; see pank laseks välja praegu tsirkuleerivate rent- ja pabermarkade asemel kullaga kaetud pangapiletid. Kuld emissioonipanga asutamises näeb komisjon tarvilist ja otsustavat sammu Saksa valuuta stabiliseerimise ja eelarve tasakaalu seadmise teel ja kavatses selles mõttes mõjuda heakstegemis-komisjoni peale. Tuleb tähendada, et kuldpanga kava, nagu seda kujutavad väljamaa eksperdid, läheb palju kaugemale Saksamaa kavatsustest, mis leiavad väljendust kuldpanga kavas, mille on välja töötanud riigipanga president, dr. Schacht.

Lahkumine seisab selles, et eksperdid soovivad juba lähemas tulevikus kõrvaldada liikumisest kõik paberraha liigid, nende hulgas ka rentmarka ja liikuma panna ühtainust maksuvahendit — kuld pangapiletit, mis oleks kaetud täielikult ehk vähemalt kõrgel määral eriti selle jaoks muretsesetud väljamaa kapitaaliga. Sellega oleks Saksamaa rahaliikumine täiesti väljamaa kapitaalilist ärarippuvaks tehtud, mis teadagi paneks kogu Saksamaa rahvamajanduse rasvusvaheliste finansgruppide täiesti kindla mõju alla. Riigipanga presidendi Schachti kava soovib kuld pangapileti liikumapanemist rentmarga kõrval, kus juures kavatsetakse järgmist funktsioonide jaotust kahe valuuta liigi vahel: pea maksuvahendiks suure läbikäigu juures jääks rentmark; uus valuuta aga, mis oleks kaetud mitte vähem kui ühe kolmandiku võrra, saaks pea krediitvahendiks suurtööstuses ja kaubanduses. Tema liikumise aluseks oleks peale otsekohe kullaga katmise lühikeseajalised (kolmekuulised) kaubandusvekslid, mis on maksetavad kuldmarkades päevakursi järele. Sisemise liikumise väike raadius ei pea Schachti kava järele mingil viisil takistama sellel kuld pangapiletil teed leida rahvusvahelisse läbikäimisse. Selle Schachti viimase kava elluviimiseks oleks tarvis vähehaaval koondada Saksamaa tööstuse ja kaubanduse poolt inflatsiooni ajajärgul kogutud deviisi fonde ja hoida

sellega uue Saksa valuuta rippumatust rahvusvahelisest finanskapitaalist.

Praegu¹⁾ peetakse Pariisis kaugemaid läbirääkimisi Schachti ja ekspertide komisjoni vahel kuldpanga kava realiseerimise üle. Samal ajal jätkab Schacht ise-isovalt katseid oma „väikse“ kuldpanga kava ellu viia, mis pärastpoole sulaks ühte „suure“ kuldpannaga, nagu teda kujutavad eksperdid. Nii seisab Saksamaa otsustava sammu lävel teel kuld valuuta juure.

Riikidevahelised kaubanduskojad

Homo politicus.

Läinud aastal avaldasin „Eesti Majanduses“ pealkirja all „Eesti-Vene kaubanduskoja tuleviku kohta“ arvamisi, mis kahjuks rutemalt täide on läinud kui seda ise mõelda suutsin. Nimelt tähendasin oma kirjutuses, et raske ei ole ilusaid ettevõtteid luua, sest põhikirjade sepitsemine pole nii väga raske töö, ja rahukogud registreerivad kõik ette pandavad põhikirjad, kui need aga praegumaksvatele seadusnõuetele vastavad. Teine asi on muidugi kuidas ellukutsutud asutustele „elu“ sisse ajada, nii et nad ka elus püsiks ja elujulist tegevust avaldaksid.

Tegelik elu on nüüd minu oletusi kinnitanud: Eesti-Poola kaubanduskoja tegevusest pole rohkem kuulda olnud, kui et tema avamise puhul „asutuse heaks õnneks ja eduks“ shampanjeri joodi; milles selle asutuse tegevus pärastpoole seisis, ehk milles praegu seisab, ei ole vist tema asutajatel enestel ka teada. Eesti-Vene kaubanduskoda avati küll ilma shampanjerita, ja võib olla, et selle tõttu on see asutus enesest vahetevahel mõnesugusid elumärke avaldanud, kui mitte muus, siis vähemalt selles, et läinud aastal kümmekond liiget oma liikmemaksud ära maksid ja juhatus pooltosinat koosolekuid pidas, mille otsused „korralikult“ paberile jäid.

Millest see tunnistab? Sellest, et asutajatel endil ainult udused kavatsused ja plaanid selle kohta olemas olid, mille jaoks mainitud asutusi vaja. Kui aga asutused tegevuse juure asusid, siis ei ole osatud neile õigeid ülesandeid täita anda, ehk kuulsid need ülesanded jälle sarnaste liiki,

¹⁾ Ekspertide komisjoni aruanne ja soovitused on juba valmis ja avaldatud.

mille teostamine alles tuleviku teha jääb. Piltlikuks näiteks selles suhtes on kaubandusline vaherkord nõukogude Venemaaga. Niikaua kui meie idanaabril poliitilised ja majanduslised olud korraldamata, ehk kui neid iga päev jälle uuesti ja uut moodi korraldatakse, ei aita üksi kaubanduskoda vaherkordi lahendada. Eesti ärimeestest on mitmed Venemaaga kaubitsemises oma „pükstele“ augud sisse löiganud, aga vähesed on sealt omale püksilappe koju toonud. Ja kui mingisugune ettevõtte omale ülesandeks teeks Eesti ärimehi rohkem õhutada Venemaale õnne katsuma sõita, siis tuleks sarnaste asutuste peale küll õige arvustava pilguga vaadata.

Kui täiesti ülekohus oleks minu poolt, kui tunnistaksin, et E.-V. kaubanduskogjal tegevuse ülesanded oleksid puudunud. Just ümberpöörduvalt. Mainitud koda oleks pidanud Eesti äriühingute nõukogude Venemaale äriühingute kohta tõetriult informeerima, ilma mingi ilustuseta. Meie elame praegu majanduslises sarnast ajajärku üle, kus vähem on tarvis õhutada, aga rohkem hoiatada. Just hoiatusi on vähe olnud, ja selles seisab meie õnnetus. Õhutatud on küll igasuguste kontorite ja eksport-import firmade avamisele, turbarabadesse raha matmisele, Venemaal spekulatsioonile ja isegi Ameerikasse väljarändamisele, kuid sealjuures kuulduid ainult üksikud hoiatavad hääled, ja aeg on näidanud, et hoiatavatel häätel õigus oli. „Eesti Majanduses“ on mitmele korrale informatsiooni tähtsust kaubanduslise läbirääkimise kohta rõhutatud, kuid meie ei ole veel kuulnud, kui palju ehk missugust informatsiooni E.-V. kaubanduskoda Venemaale kaubaturgude kohta oma liikmetele oleks annud. Eesti tekstiil-ärist on paljud Poolamaaga kaubanduslises ühenduses, kuid Eesti-Poola kaubanduskoda pole suutnud meie teada ainustki ülevaadet Poola kaubaturgude ja tingimuste kohta anda. Missugused asjaolud seal süüdi, ei ole muidugi meil teada, meie võime ainult asjade tõsist seisukorda konstateerida.

Nagu kuuleme, on nüüd kavatsusel mingisugust Eesti-Saksa kaubanduskoda või majandusühisust asutada. Sarnane asutus võiks soovitav ja mõnes suhtes koguni kasulik olla kui talle algusest peale õiged ja kohased ülesanded täita antakse. Eksivad need, kes kavatsetava asutuse peaülesannet selles näha soovivad, et Saksa kaupadele Eestis rohkem turgusid võita, samuti

on ka petlikud lootused, nagu aitaks see asutus Eesti kaupadele Saksamaal värvavaid avada. Ei ühte ega teist. Sest Saksa kaupadega, ja kahjuks sagedasti alaväärtuslisetega, — on meil turud juba nii kui nii liialt üle ujutud, kuna meil selle vastu peaaegu midagi pole Saksamaale välja vedada. Kuid siiski tundub asutuse järgi, mis Eesti-Saksa vahelist kaubandust korraldada aitaks, tarvidus. Eestkätt peaks see asutus oma liikmetele ja kogu Eesti kaupmeeskonnale informatsiooni selle kohta muretsema kui väärtuslik üks ehk teine Saksa kaup on, missugustelt firmadelt väärtuslist kaupa, ja missugustelt praaki oodata on.

Saksamaa kaubandus peab ennast praegusel, temale nii raskel majanduslises ajal, peaaesjalikult reklaami abil püsti. Reklaami tehakse kõigile, mis aga olemas ja nii kuidas vähe osatakse. Uskujaid ja selle tõttu ka tellijaid leidub, liiategi veel meie kaupmeeste seas, kes väljamaa turgudega vähe tuttavad ja kellele iga väljamaa valmistus pühadusena paistab. Tulevaselt Eesti-Saksa kaubanduskogjal tahaksime loota, et ta Eesti kaupmeestele Saksa kaupade kohta selgeks püüaks teha, et kõik pole vesi, mis vedel, aga ka kõik pole kuld, mis hiilgab.

Rahvusvahelised kaubanduskogjad on Lääne-Euroopas mõeldud peaaesjalikult kahe teatava maa vahel vastastikuseks valmistuste soovitajateks, informatsiooni andjateks ja kaubanduslises tekkinud tüliküsimuste lahendajateks.

Neid ülesandeid peaksid need asutused ka meil täitma. Kui nad seda täies ulatuses teha ei suuda, siis muretsegu nad vähemalt õiget ja värsket informatsiooni nende maade turgude ja kaubanduslike tingimuste kohta, millega kaubanduslise läbirääkimise elustamiseks nad asutatud, ja neil olgu julgust ja kohusetruudust oma liikmete ees ka seal hoiatusega esineda, kus seda liikmete kasuks tarvis. Kaubanduskogjad on kaupmeeskonnal teatavas mõttes jaamadeks kaubanduslises läbirääkimises, — need jaamad ei tohi aga selleks muutuda, et külmavereliselt läbisõitjat mõõda lasta ehk veel kiiremale sõidule kuristiku poole õhutada, vaid neil tuleb endid varustada ka tarviliste hoiatusabinõudega, mis alati käepärast seisaksid.

Nõuande korraldustest maksuasjanduse alal.

Tallinna ekspertiiskoja juhataja

H. Freundt.

Maksuõiguse iseäraldused kui ka majanduslikes elus ennast küllalt tunda andvad maksumäärad asetavad maksja, kui see ennast maksustamisest võõrõlgemiseks tõlgitsemiseks tarvilikul määral kodus ei tunne, tihti ebaõiglaselt kahjuoovasse seisukorda. Ei puudu isegi nähtused, kus puhtarilises küljes laetusest läbi mõeldud tõdistus- ja kaubanduslike ettevõtted hiljem maksustamise puhul tekkinud, et puudulikult lahendatud arusaamatuste tagajärjel pikemaks ajaks kiratsema jäid ehk koguni sunnitud olid uksi sulguma. Tähtendatud põhjustel näib otstarbekohasena, kui need maksjate ringkonnad, kes maksukohustusega laiemas mastaabis kokku puutuvad, oma maksuasju algusest peale õiendaksid õigus- ja asjatundvate nõuandjate juhataste järele, muidugi sel juhtumisel, kui maksja enda teadmised osutuvad kasinatena. See vastaks ühtlasi ka tööga ülekoormatud maksuasutuste huvidele, kuna asjatundlikult ettevalmistatud ja esildatud materjalide tõttu tõlkiad täiendavad nõudmised ning edasikaebamised ära jääksid.

Nagu igas teiseski õiguslikes abiandmises teeme ka siin vahel esialgse nõuandmise ja vaidluskorralise asjaajamise vahel.

Esimesse piirkonda kuuluvad nõuandmised maksuküsimuste kohta üldse, maksuteadannete kokkuseadmine ühes varanduslike seisukorra ja sissetulekute väljaarvamise ja maksustamise alla kuuluva sissetuleku kindlakstegemine. Loomulik on, et iga maksja huvides seisab täiel määral ära kasutada kergendusi, millised maksuseadustes ette nähtud, kuid puuduliku asjatundmise juures võivad need kergesti kaotada minna. Siin peab aga kindlasti üksikust lahus hoidma seaduspärase maksukergenduste kasutamise ja seadusevastase maksukoormatusest kõrvalduse. Lõpuks kuulub nõuande piiridesse veel ka nõupidamine asutamisel olevate ettevõtete tüübi üle.

Vaidluskorraline asjaajamine tekib juhtvate ülemaksustamise puhul ja sünnitab maksjate vastulause ja mitterõõrdsete isiklike seletuste andmise näol tihti õige tuntavat ajakulu, mida sellepärast otstarbekohasem oleks õiendada usaldusväärse ja asjatundliku voliniku kaudu.

Kellel peaks nüüd maksu maksja nõu küsima? Minu praktiliste kogemuste järele võivad maksuasused kui niisugused üksnes harukordadel – ja sedagi ainult teatava es piirides – nõuandja ülesandeid täita. Harilikult on maksjad nii siis sunnitud era nõuandjate abi tarvitama.

Vaidluskorraline asjaajamine on sedavõrd seotud juriidiliste küsimustega, et paistab enesestmõistetavana seesuguseid toimusid usaldada advokaatide hooleks. Kuigi nüüd salata ei saa, et tähtendatud põhjusel advokatuur nii välistmail kui meilgi on hakanud sügavamalt huvi üles näitama maksuküsimuste vastu, peab teistest küljest jälle tunnistama, et see senini ikka ainult üksikute kohta maksab, kuna harilik advokaat tihti keeldub maksuasjade ajamist oma peale võtmast, olles mitte küllalt tuttav abitarvitaja eramajandusliku tegevusalaga. Selle tõttu võib advokaat oma abitarvitaja huvitsid suuremalt jaolt ainult siis soovitatavate tagajärgedega kaitseda, kui tegemist on vormalise maksuõiguse rikkumisega.

Üksikute suuremate ettevõtete ärijuhid ja raamatupidajad, kellel muu seas ka tegemist tuleb teha maksualaga, võivad sellevastu jälle ainult esialgse

nõuandmise suhtes kõne alla tulla, eeskätt just maksu teadaannete valmistamisel ja maksualuse sissetuleku kindlakstegemisel, kuna nende sageli puuduliku juriidilised teadmised neile võimatuks teevad vaidluskorralisi asjaajamisi heade tagajärgedega oma peale võtta.

Siin kohal peab aga tingimata hoiatama n. n. nurgadvokaatide eest, kes mitte üksnes riigikassa kahjuks, vaid ka iga seadustustava maksumaksja huvide vastaselt mõttetuid maksuteadaandeid valmistavad ja maksust kõrvalpuiklemise poole sihivad vastulauseid sepitsevad, millised, tõsi küll, suuremalt osalt mingisuguseid tagajärgi ei anna, peale ametasutuste ajaraiskamiste.

Maksuasjandus on ajajooksul niivõrd keeruliseks kujunenud ja üksiku maksja peale langevad summad selleks küllalt suureks paisunud, et vastava ettevalmistusega isikud maksuasjanduslike nõuandmist enda erialaks võiksid teha. Kuigi oletada, et ajajooksul maksustustest ise püsivamaks ja sellega ühes teatavad vormaliteedid publikumile kättesaadavaks muutuvad, ei oleks selle läbi veel karta erialaste nõuandjate tähtsuse kahanemist, sest kahtlemata muudub maksumaksja sama aja jooksul ka väiksemate õiguserikkumiste vastu tundelikumaks. Edasi on pööravakorrale kerkinud terve rida maksutehnilisi küsimusi, millised praegu endise Vene senati seletuste põhjal otsustatakse, kuid arvesse võttes muutunud olukorda ja eramajanduse otsekohesid huvitsid, meie riigikohtu poolt ümberhindamist ootavad.

Nagu juba nägime on nii advokaadil kui ka nõuandjal kaupmehel üksikult võttes omad puudused. Seisukorra õigeks lahendamiseks tuleks nüüd ettevalmistada iseäralisi maksuasjaajajaid (maksuadvokaate) ükskõik, kas need juristide või kaupmeeste hulgast rekruteeriksid. Igatahes tuleks suuremat rõhku panna nende eramajanduslike teadmiste peale, niipalju kui need maksuasjanduses mõõduandvad, sest abiotsija seisukorra õigest hindamisest oleneb peaaegu kõik tagajärg.

Kuni sinnamaale peaksid aga juriidilised nõuandjad oma klientide huvides sagedamini pöörduma kaubanduslike nõuandjate kaasabi poole, ja ümberpöörult – viimased omale valima kaaslasteks vilunud juriste. Sedaviisi oleksid abitarvitajate huvid esialgu vast kõige paremini kaitsitud.

Meie tänapäevased maksuprotsessid baseeruvad suuremalt jaolt materjalise maksuõiguse rikkumise peal, s. o. edasikaebuse peapõhjuseks on ebamäärased ülekoormatuse maksude alal. Nende lahendamisel on kahtlemata mõõduandev kaebaja seisukorra õige valgustamine ärilisest ja arvepidamise seisukohast. Sel põhjusel on kõikides maades abiotsijale lubatud oma huvide kaitses maksuasutuste ees kaubanduslike asjatundjate, maksuadvokaatide (enamasti diplomeeritud kaupmehed) ja raamatupidamise revidentide kaasabi tarvitada. See vaade on õigustatud selle läbi, et ka maksuasutused sunnitud on, maksualuse sissetuleku kindlakstegemiseks omalt poolt toime panema ettevõtete ärilise seisu ja eriti nende raamatupidamise revideerimisi, et endale muretseda tagatise sisseantud deklaratsioonide tõe- ja seaduspärasuse suhtes. Seesugusteks revideerimisteks annavad põhjust kolm asjaolu: 1) korduvad nähtused sibiliku maksust kõrvalpuiklemise näol, 2) maksuseaduste puudulik tundmine, 3) ei ole võimalik kõiki majanduselu avaldusi seadusega normeerida. Siin tuleb aga silmas pidada, et tegeliku kaubanduslike puhtakasu väljaarvamise vastab ainult harukorral nendele nõuetele, mis seadusandja poolt üles seadustamise huvides.

Mis nüüd puulub maksuasjandusliste nõuandjate tasu maksmisse, siis oleks soovida, et see mitte püüetavate tagajärgede, vaid maksusumma suuruse peal põhjeneks. Esimesel juhtumisel võiks karta, et mak-

summa seadusvastane allasurumine mõnelegi kiusatuseks muutuks. Sel teel aga mis lähedal seisab maksust kõrvalpuiklemisega, ei oleks korralikkude maksjate huvid veel kaugelgi kaitsitud.

Kroonika.

Eesti.

Kaubandusline läbikäimine nõukogude Venemaaga.

8-15. märtsini on raudteed mööda Narva ja Irboska kaudu nõukogude Venemaale saadetud:

1. Eksportkaupa:

19 vagunit paberit, kaal 246,6 tonni, 1 vagun 1 tõulehmaga, 4 vag. viljakaitse uksi (raudtee laadimise materjal) ja 1 Eestis parandatud nõukogude Vene raudteede vedur seeria O-v 3734.

2. Transiitkaupa.

1 vagun aniliinvärve, kaal 14,5 tonni; 1 vag. võlfinni laudu, kaal 12,6 tonni; 2 vag. heeringaid, kaal 31,4 tonni; 6 vag. nahaparkimise ekstrakti, kaal 96,9 tonni; 3 vag. segakaupa, kaal 30,3 tonni ja 2 platvormi aeroplantide ja nende osadega, kaal 12,4 tonni.

Sama aja jooksul on nõukogude Venemaalt raudteed mööda Eestisse tulnud:

68 vagunit vikki, kaal 1091,1 tonni; 65 vag. linu, kaal 589,2 tonni, 63 vag. lätise, kaal 1027,5 tonni; 54 vag. rukist, kaal 872,8 tonni; 52 vag. loomatoidu kooke, kaal 851,1 tonni; 44 vag. erineid, kaal 710,6 tonni; 36 vag. takku, kaal 194,3 tonni; 14 vag. ube, kaal 219,5 tonni; 13 tsisterni petroleumi, kaal 133,9 tonni; 12 vag. asbesti, kaal 189,4 tonni; 8 vag. lina-seemet, kaal 129,4 tonni; 3 vag. sigurisi, kaal 38,1 tonni; 4 vag. kaeru, kaal 58,9 tonni; 4 tsisterni naftat, kaal 52,1 tonni; 3 vag. linnusulgi, kaal 7,3 tonni, 2 vag. võid, kaal 26,7 tonni; 1 vag. nisu, kaal 16,3 tonni; 1 vag. tatraangu, kaal 16,2 tonni; 1 vag. linajätiseid, kaal 8,4 tonni; 1 vag. kaltse, kaal 2,4 tonni; 2 vag. puust hobuselooke, kaal 4,7 tonni; 1 vag. ristikehina seemet, kaal 4,3 tonni ja 7 tsisterni naftaõli, kaal 81,8 tonni.

Kaubandusline läbikäimine Lätimaaga.

8-15. märtsini on raudteed mööda Valga jaama kaudu Lätimaale saadetud:

2. Transiitkaupa:

25 vagunit tsementi, kaal 390,3 tonni; 2 vag. villu, kaal 15,2 tonni; 1 vag. puuvillakaupa, kaal 5,1 tonni; 5 vag. segakaupa, kaal 12,6 tonni; 22 kasti küpsetatud leiba „Pain Normal“, kaal 2328 klgr; 1 saadetus riidekaupa, kaal 755 klgr.; 3 vag. transiitkaupa, kaal 23,4 tonni; 3 vag. 39 elusloomaga, 1 vag. värsket sea- ja loomaliha, kaal 9,1 tonni; 1 vag. puuvillast riiet, kaal 9,7 tonni; 1 vag. parkimata lambanahku, kaal 6,4 tonni ja 1 vag. paklaid, kaal 4,4 tonni.

Sama aja jooksul on Lätimaalt raudteed mööda Valga kaudu Eestisse tulnud:

1 vagun klaas (viina monopooli) pudelisi, kaal 12,1 tonni; 1 vag. suhkurt, kaal 16,0 tonni; 1 vag. takku, kaal 5,3 tonni; 1 vag. ahjupotte, kaal 12,9 tonni; 5 vag. kaeru, kaal 60,4 tonni; 1 vag. raud ja malmiorust, kaal 12,3 tonni; 3 saadetus mitmesugust kaupa, kaal 367 klgr.; 1 vag. nisukliisi, kaal 10,1 tonni; 2 vag. rukist, kaal 32,3 tonni; 3 vag. odre, kaal 47,7 tonni; 1 tsistern bensini, kaal 14,8 tonni; 1 vag. põlluärneid, kaal 15,1 tonni; 1 saadetus tapeete, kaal 416 klgr.; 4 vag. segakaupa, kaal 20,4 tonni; 1 vag. soola, kaal 16,3 tonni; 1 vag. heeringaid, kaal 15,0 tonni; 2 vag. vedruakkeid, kaal 6,6 tonni; 1 saadetus vooditekke, kaal 748 klgr.; 1 vag. kookosõli, kaal 2,6 tonni; 1 tsistern petroleumi, kaal 12,3 tonni; 1 saadetus tulekive, kaal 123 klgr. ja 1 vagun majakraami, kaal 2096 klgr.

Kaubandusline läbikäimine Lätimaaga.

16-24. märtsini on raudteed mööda Valga jaama kaudu Lätimaale saadetud:

13 vagunit tsementi, kaal 208,9 tonni; 1 vagun 8 hobusega; 16 kasti Tartu vabriku „Pain Normal“ küpsetatud leiba, kaal 1550 klgr. ja 4 vagunit segakaupa, kaal 6,7 tonni.

Sama aja jooksul vn Lätimaalt raudteed mööda Eestisse tulnud:

1 vagun pudelisi (riiklise viinamonopolile), kaal 14,2 tonni; 1 vag. loomatoidu kooke, kaal 8,7 tonni; 2 vag. juudi leiba, kaal 6,8 tonni; 2 vag. vedruakkeid, kaal 4,5 tonni; 21 kohta mitmesugust kaupa, kaal 2039 klgr; 1 vag. pappi, kaal 13,4 tonni; 1 vag. taimerasva, kaal 13,9 tonni; 2 vag. sahariini, kaal 23,2 tonni; 1 vag. vabrikumasinaid, kaal 2360 klgr.; 3 vag. sapakaupa, kaal 12,3 tonni; 1 saadetus saapatikke, kaal 294 klgr.; 2 vag. heeringaid, kaal 25,7 tonni; 1 vag. kanepit, kaal 7,2 tonni; 1 saadetus masinaõli, kaal 673 klgr.; 1 vag. nisukliisi, kaal 9,4 tonni; 5 kotti aiavilja seemneid, kaal 225 klgr.; 1 vag. raudraafi, kaal 2,3 tonni; 1 vag. heinaseemneid, kaal 1,5 tonni; 2 vag. suhkru, kaal 21,8 tonni; 1 vag. veskimasinaid, kaal 3,3 tonni; 15 vag. kaeru, kaal 206,1 tonni; 4 vag. rukist, kaal 65,0 tonni; 3 vag. tuletikke, kaal 32,2 tonni; 1 saadetus riidekaupa, kaal 448 klgr.; 1 vag. raudkaupa, kaal 11,2 tonni ja 1 saadetus kuivatatud soolikaid, kaal 204 klgr.

Kaubandusline läbikäimine nõukogude Venemaaga.

16-24. märtsini on raudteed mööda Narva ja Irboska kaudu nõukogude Venemaale saadetud:

1. Eksportkaupa:

38 vagunit paberit, kaal 470,1 tonni, 1 vag. viljakaitse luukisi ja 1 vag. vaguni ratta telgedega, kaal 983 klgr.

2. Transiitkaupe.

6 vagunit segakaupa, kaal 57,4 tonni; 2 vag. aeroplaane ja nende osasi, kaal 10,6 tonni; 2 vag. odre, kaal 25,8 tonni; 7 vag. garpiust, kaal 111,9 tonni; 3 vag. masinate osadega, kaal 27,5 tonni; 6 vag. terastraati, kaal 86,9 tonni.

Sama aja jooksul on nõukogude Venemaalt raudteed mööda Eestisse tulnud:

17 vag. vikki, kaal 264,9 tonni; 5 vag. ube, kaal 81,8 tonni; 3 vag. segakaupa, kaal 18,8 tonni; 29 vag. rukist, kaal 475,2 tonni; 11 vag. erneid, kaal 180,1 tonni; 30 vag. loomafoidu kooke, kaal 480,1 tonni; 1 vag. sigurisi, kaal 12,7 tonni; 6 vag. asbesti, kaal 96,8 tonni; 14 tsisterni petroleumi, kaal 161,8 tonni; 16 vag. faku, kaal 87,3 tonni; 58 vag. linu, kaal 571,2 tonni; 1 vag. võid, kaal 11,2 tonni; 1 vag. parkimata loomanahku, kaal 2,2 tonni; 2 vag. nisu, kaal 22,9 tonni; 18 vag. läätsse, kaal 295,6 tonni; 4 tsisterni naftat, kaal 36,3 tonni ja 1 vag. anesulgi, 1 vag. vana pastieldega, kaal 11,1 tonni; kaal 3,3 tonni.

Kaubandusline läbikäimine nõukogude Venemaaga.

24–31. märtsini on raudteed mööda Narva ja Irboska jaamade kaudu nõukogude Venemaale saadetud

1. Eksportikaupe

28 vagunit paberit, kaal 336,6 tonni; 2 vag. raudtee viljakaitse luukidega ja 1 Eestis parandatud Vene raudteede vedur seeria O-v 3714 ühes tendriga.

2. Transiitkaupe.

1 vagun terastraati, kaal 14,5 tonni; 2 vag. sõehapnikku, kaal 17,2 tonni; 3 vag. segakaupa, kaal 22,2 tonni, 4 vag. saagisi, kaal 63,0 tonni; 1 vag. teed, kaal 10,1 tonni; 1 vag. kondenseeritud piima, kaal 15,1 tonni; 11 vag. põllutöömehinaid, kaal 83,5 tonni ja 1 vag. kakaod.

Sama aja jooksul on raudteed mööda nõukogude Venemaalt Eestisse tulnud:

96 vagunit rukist, kaal 1486,9 tonni; 21 vag. läätsse, kaal 351,5 tonni; 5 tsisterni naftat, kaal 59,6 tonni; 15 vag. ube, kaal 246,9 tonni; 27 vag. loomafoidu kooke, kaal 442,3 tonni; 1 vag. nisu, kaal 16,5 tonni; 24 tsisterni petroleumi, kaal 282,3 tonni; 48 vag. erneid, kaal 778,4 tonni; 10 vag. takku, kaal 47,1 tonni; 61 vag. linu, kaal 540,9 tonni; 9 vag. asbesti, kaal 138,8 tonni; 1 vag. linaseemet, kaal 16,3 tonni; 8 vag. nisukliisi, kaal 97,1 tonni; 1 vag. oravanahku, kaal 2,6 tonni; 3 vag. kanepiseemet, kaal 49 tonni; 10 vag. vikki, 167,7 tonni; 1 vag. võid, kaal 8,3 tonni; 4 vag. tairatangu, kaal 63,4 tonni; 1 vag. odre, kaal 16,3 tonni; 1 tsistern masuuti, kaal 13,1 tonni; 35 kohta oravanahku, kaal 2365 klgr.; 2 tsisterni naftaõli, kaal 23,1 tonni ja 129,9 klgr. eestikeelset kirjandust.

Kaubandusline läbikäimine Lätimaaga.

24–31 märtsini on raudteed mööda Valga jaama kaudu Lätimaale saadetud:

13 vagunit tsementi, kaal 209,3 tonni; 1 vag. kaltse, kaal 3,8 tonni; 21 kast Tartu „Pain Normali“

vabriku küpsetatud leiba, kaal 2858 klgr.; 1 saadetus puuvillakaupa, kaal 896 klgr.; 3 vag. segakaupa, kaal 5,5 tonni; 1 saadetus hobusejõhve, kaal 840 klgr.; 1 vag. tubakat, kaal 2,3 tonni; 1 saadetus riidekaupa, kaal 152 klgr.; 3 vag. 20 hobusega; 1 vag. paberit, kaal 5,9 tonni; 2 vag. puuvillast riiet, kaal 9,9 tonni; 1 vag. põllu majanduslist inventaari, kaal 3,5 tonni; 1 vagun 26 elusseaga, 2 vag. puuvillast riiet (transiit), kaal 5,7 tonni ja 3 vag. 37 elus sarvloomaga.

Sama aja jooksul on Lätimaalt raudteed mööda Valga jaama kaudu Eestisse tulnud:

7 vagunit kaeru, kaal 90,5 tonni; 1 vag. linnaseid, kaal 2,1 tonni; 1 saadetus põllutöömehinaid, kaal 1539 klgr.; 1 vag. tubakut, kaal 3,5 tonni; 1 tsistern bensiini, kaal 14,8 tonni; 1 vag. viljaseemet, kaal 16,3 tonni; 2 vag. korgipuukoort, kaal 3,4 tonni; 1 saadetus ahjupotte, kaal 2978 klgr.; 2 vag. tuletikke, kaal 12,6 tonni; 1 vag. ernid, kaal 5,2 tonni; 1 saadetus ahjuuksi, kaal 742 klgr.; 1 vag. vikki, kaal 5,0 tonni; 1 vag. rukist, kaal 15,3 tonni; 1 saadetus nahaparkimise ekstrakti, kaal 1332 klgr.; 1 vag. linu, kaal 6,4 tonni, 3 vag. suhkurt, kaal 25,4 tonni; 1 saadetus pudelisi (proov), kaal 552 klgr.; 1 saadetus vabriku mehinaid, kaal 1054 klgr.; 1 vag. lihamehinaid, kaal 3,3 tonni; 1 saadetus riiet, kaal 447 klgr.; 9 vag. segakaupa, kaal 21,9 tonni; 1 saadetus raudkaupa, kaal 970 klgr.; 1 vag. heeringaid, kaal 923,9 tonni; 3 saadetus tuulamise mehinaid, kaal 2632 klgr.; 2 vag. raudtraati, kaal 19,6 tonni; 1 vag. odre, kaal 16,2 tonni ja 1 vagun nisukliisi, kaal 10,2 tonni

Eesti väliskaubandus veebruarikuus 1924. a.

Sissevedu väljaveost 178.6 milj. mk. suurem.

	Sissevedu (tuh. Emk.)	Väljavedu
Tera- ja jahv. vili, kartul, loomafoid	104.258,5	—
Toiduained-karjasaadused	620,2	40.859,4
Kala ja kalakaup	2.107,7	693,4
Muud toidu- ja maitseained, piiritus ja joogid	72.594,2	2.650,2
Elusloomad ja linnud	2,2	4.880,0
Nahk, nahakaup ja muud loomasaadused	9.915,3	5.804,3
Seemned ja elustaimed	10.423,2	10,0
Puu- ja puutööstuse saadused	2.640,3	28.797,6
Paber, paberikaup ja trükitööd	7.293,4	58.477,7
Puuvill, lina ja muud kiudained	100.310,1	92.313,8
Tekstiiltööstuse saadused	52.726,0	82.611,7
Metallid	8.799,3	1.846,8
Metallkaubad	14.948,3	496,0
Põllutöömehinad ja -riistad	3.535,4	21,0
Muud töö- ja jõumasinaid, transportabinõud	32.906,5	4.750,8

Instrumentid, aparaadid ja laskeriistad	5.436,0	178,0
Kivid, mullad ja nende saadused	6.219,6	1.003,0
Kivistüsi, koks ja põlevkivi	13.514,2	2,5
Õlid, rasvad, vaigud ja nende saadused.	25.319,0	49,5
Väefisained	2.001,6	—
Keemiaained, värvid, apteegikaubad	30.831,4	6.812,7
Kunstikaubad, muusikariistad ja muud eelpool nimetatud kaubad	4.541,4	—
Kokku	510.943,7	332.258,0
Maade järele:	Sissevedu.	Väljavedu.
	(tuh. Emk.)	
Belgia	8.940	36.423
Daani	16.404	7.750
Danzig.	13.565	—
Hollandi	2.768	—
Inglismaa	69.134	39.790
Läti	20.735	51.304
Norra	31,2	—
Poola	3.824	—
Prantsuse	3.109	22.706
Rootsi	6.667	—
Saksa	194.677	102.029
Soome	12.488	31.251
Tsheho-Slovaakia	2.253	—
Vene	75.786	41.006
Ühisriigid	79.734	—
Muud	828	—

Teated ettevõtete tegevusest.

Põhikapitaali suurendamiseks annab **Võru Pank** a/s 4000 uut aktsiat välja, igaüks à Mk. 500 —, kokku Mk. 2.000.000 nominaal väärtuses.

Vanade aktsiate omanikkudel on õigus niipalju uusi aktsiaid omandada, kuipalju nendel vanu aktsiaid on.

Iga uue aktsia realiseerimise hind on Mk. 550, mis järgmiselt peab tasuma: 15. juun. s. a. Mk. 300 ja 1. juul. s. a. Mk. 250 —

Tellimisi uute aktsiate peale võetakse vastu kuni 1. maini 1924 Võru Pangas.

Eestimaa põllusaaduste ümbertöötamise o/ü „Viru“ lõpetas oma läinud aasta tegevuse kasuga Emk. 3.639,8 tuh. Peale tarviliste mahakirjutuste (riigimaksudeks — 355,7; varade kustutuseks — 1.267,0; tagavararakapitaaliks — 182,0; mitmesugusteks lisatasudeks ja heategevaks otstarbeks 525,1 tuh. Emk.) jääb dividendiks à 65 mk. osa pealt — Emk. 1.300 tuh. ehk 13 0/0.

Allpool o/ü. äriseisud viimase kolme aasta eest.

Aktiva	31.XII.23.	31.XII.22	31.XII.21
Kassa ja jooksvad arved	235,9	747,0	136,5
Debitorid	3.682,0	4.893,0	2.181,0
Liikumata varandus	10.552,0	9.403,5	6.738,7
Masinaid ja muu liikuv varandus	9.705,9	7.155,7	6.264,9
Väärtpaberid	1.214,2	1.205,1	1.222,4
Materjalid ja kaubad	7.564,0	7.007,3	4.577,1
Passiva:			
Põhikapitaal	10.000,0	10.000,0	5.000,0
Tagavararakapitaal	3.750,0	3.500,0	1.625,0
Kustutuskapitaal	2.656,8	1.647,0	781,9
Kreditorid	7.031,5	7.305,1	7.857,0
Vekslid	5.800,0	2.900,0	3.150,0
Kasu	3.639,8	4.995,2	2.640,0
Bilans (ühes muudega)	32.953,9	30.311,6	21.120,7
Brutto tulu	36.179,1	47.366,7	23.157,0
Kulud	32.866,5	42.371,5	20.517,0
Kasu 0/0 kapitaalist	22,2	37,0	39,8
Dividendi 0/0	13	?	16

Eesti a/s. John Nurminen on oma läinud tegevusaasta puhtakasuga Emk. 1.425,5 Emk. 2.371,9 tuh. vastu 1922. a. lõpetanud. Äriseis 31. deis. 1923. a. Emk 62.417,5 tuh tasakaalus, ning näitab, võrreldes läinud aastaga, Emk. 21,8 milj. suurust tõusu; pea samasugust tõusu näitavad ka kogusummas debitoride ja vekslite ning kreditoride ja vekslite arved.

Allpool a/s. äriseisud läinud kahe aasta eest (tuh. Emk):

Aktiva.	31.XII.23	31.XII.22
Kassa	704,8	637,7
Väärtpaberid	21,0	21,0
Debitorid ja vekslid	59.954,5	39.555,2
Liikuv varandus	726,3	502,1
Muud	1.000,7	841,6
Passiva		
Põhikapitaal	3.535,0	2.000,0
Muud kapitaaleid	592,1	106,2
Kreditorid ja vekslid	56.700,7	36.821,1
Muud	1.589,7	258,5
Puhaskasu	1.425,5	2.371,9
Bilans	62.417,5	41.557,6

Muudatused aktsiaseltside ja osaühisuste põhikapitaalides.

A/s. Võru Pank on oma põhikapitaali Mk. 2.000.000 pealt Mk. 4.000.000 peale suurendanud. Põhikapitaal seisab koos 8000 akts. à Mk. 500.—

(R. T. nr. 46—1914. a.)

Eestimaa kinnitusaktiaselts „Eka“ on oma põhikapitaali Mk. 1.000.000 pealt Mk. 10.000.000 peale suurendanud. Põhikapitaal seisab koos 10 000 akts. à Mk. 1.000.—

(R. T. nr. 49—1924. a.)

Ärikalender.

14. aprillil.

O/ü „Ormo“, korralline peakoosolek, kell 5 p. l. Rakveres, Vase t. 4.

16. aprillil.

A/s „Christian Fröhling“, korralline peakoosolek, kell 4 p. l. Tallinnas, Narva m. 67

17. aprillil.

Võru Pank a/s., korralline peakoosolek, kell 11 e. l. Võrus, Aleksandri t. 14.

Puutööstuse a/s. „Narova“, korralline peakoosolek, kell 1/25 p. l., Tallinnas, Narva m. 27.

Puutööstuse a/s. Markel M. Makarov, korralline peakoosolek, kell 4 p. l. Tallinnas, Narva m. 27.

Eesti kaubandus-tööstusaktiaselts „V. D. Zim-din“, korralline peakoosolek, kell 5 p. l. Tallinnas, S. Brokumägi 16, k. 2.

Raamatukõitmise ja karbitööstuse o/ü „Võime“, korralline peakoosolek, kell 5 p. l. Tallinnas, Estonia p. nr. 17.

22. aprillil.

Viljandi puutööstuse a/s., korralline peakoosolek, kell 6 p. l. Viljandis, seltsi ruumides.

A/s. nahavabrik Harry Friedrichs, erakorralline peakoosolek (likvideerimiskomisjoni kutsel), kell 10 homm. Rakveres, Pikk t. 7.

23. aprillil.

O/ü „Emlo“, korralline peakoosolek, kell 9 homm. osatühisuse ruumides.

24. aprillil.

Sindi kalevivabriku ühisus (endine Vöhrmann ja poeg), korralline peakoosolek, kell 2 p. l. Tallinnas, Harju t. 43.

Tallinna Krediid Pank, a/s., teistkordne peakoosolek, kell 6 p. l., Tallinnas, S. Karja t. 23.

Tähtsamad vähempakkumised.

Posti peavalitsus (Tallinnas, Kreutzvaldi t. 10), sega, 24. aprillil s. a. kell 11 e. l. — telegraafitelefoni isolatore — 85.000 tk.

Kaitseväe tehn. varustusasjanduse tehnikaosakond (Tallinnas, Pagari t. 1, tuba 85), kinnisel, 23. aprillil s. a. kell 12 p. — suuremal arvul plaatfrauda.

Merejõudude staabi tehnikaosakond (Tallinnas, U. Hollandi t.), kinnisel, 23. aprillil s. a. kell 12 p. — 9.000 kgr. bensini.

Kaitseväe tehn. varustusasjanduse tehnikaosakond (Tallinnas, Pagari t. 1, tuba 85) kinnisel, 3. mail s. a. kell 12 p. — suuremal arvul auto-mootor bensini.

Pärnu-Tallinna kiisaroolise raudteevalitsus, Pärnus (teateid võib ka saada Distanti ülema kontoris Tallinnas), kinnisel, 10. mail s. a. kell 12 p. — mitmesugusel arvul raftavitsus, terasest telgi, tsentriseid terasest, lektoruseid rauast, raudplekki ja punasest vasest: tulepaasid, söelad, plekki ja torusid.

Uued seadused ja määrused.

Rahakursi määramise kord posttransfertide vahetuseks välismaadega. Välisvaluuta peale kokkuseatavate posttransfertide kaudu välismaadesse saatetavate summade Eesti röhasse ümberarvamiseks tarvitatava kursi kindlaksmääramiseks toimetab posti peavalitsus, aluseks võttes kursi väljaarvamise päevale eelneva viite börsapäeva keskmist vastava välisvaluuta müügikursi Tallinna börsel, selle kursile 4–6% juure lisades. Kui Tallinna börs müügikursid peaksid tõusma kuni eelpool kindlaksmääratud kursini ehk langema 10% võrra tähendatud kursist, siis määratakse uus kurs Samal alusel toimetatakse ka posttransfertide kaudu välismaadelt saadavate ja Eesti rahas väljamaksimiseks kuuluvate summadega, selle vahega, et ostukursist Tallinna börsel arvatakse 4–6% maha. Üldise rahaturu või Tallinna börsi erilise seisukorra puhul on rahaministril õigus teistsugust väljaarvamise korda ajutiselt maksmata panna, sellest teedeministrile teatades.

Käesoleva määrusega kaotavad oma maksvuse R. T. nr. nr. 127, 135/136, ja 146–1923. a. avaldud määrused nr. nr. 3725, 3726 ja 4390.

(R. T. nr. 46—1924. a.)

Tariffinõukogu otsused veotariif nr. 12 täiendamise ja muutmise, veotariif nr. 21, eriveotariif nr. 6 muutmise ja alandatud veotariif nr. 10 maksvuse tähtaja pikendamise ning veotariif nr. 12 ja alandatud veotariif nr. 7 muutmise ja veeteede tariif nr. 1 maksmapanemise kohta on avaldatud R. T. nr. 46—1924. a.

Rahaministri sunduslik määrus 500-margaliste riigikassatähtede ümbervahetamise kohta. Käesoleva määrusega kõrvaldatakse liikumisest 500-margalised 1920. a. ja 1921. a. väljaantud riigikassatähed: esimene seeria (ilma numbrideta), siis seeriad II, III, A, B ja D, mille üldised tundemärgid: esiküljel, kassatähe keskel, rohelisel violett kontuuriga ovaalil ühepeaga koika kujutus, koika rinnal kilp kolme lõviga; tagaküljel joonisuses lilla värviga rohekashallil põhitoonil numeratsioon, seeriade numbrid ja tekst. Nende asemele jäävad tsirkulatsiooni ja maksvaks uued 500-margalised riigikassatähed 1923. a. väljaandest (R. T. nr. 29/30—1924. a.).

Liikumisest kõrvaldatavad 500-margalised riigikassatähed vahetatakse ümber kuni 15. juulini 1924. Eesti Pangas ja tema osakondades. Peale tähendatud tähtaega pole tähendatud riigikassatähed enam seaduslikkude maksuvahenditena maksvad. Kes mõnesugustel põhjustel pole suutnud neid tähtjaks ümber vahetada, jäetakse õigus neid ümbervahetamiseks ette panna riigikassale, Tallinnas, kuni 4. aprillini 1925. a. Peale seda viimast tähtaega kaotavad liiku-

misest kõrvaldatud 500-margalised riigikassatšhed täielikult oma maksvuse. (R. T. nr. 48-1924. a.).

Isiklikud teated.

Abielu varanduste lahutamise lepingud.

Aleksander Naber ja **Anna Naber**, sünd. Tiibus; **Otto Kristjani p. Sepp** ja **Sinaida Andrei t. Sepp**, sünd. Beketoff; **Arthur Pontuse p. Vernhoff** ja **Olga Aleksandri t. Vernhoff**, sünd. Babkovskaja; **Aleksander Naumi p. Sack** ja **Nina Georgi t. Sack**, sünd. Dugin; **Hõns Jüri p. Kipper** ja **Elisabeth Mihkli t. Kipper**, sünd. Sardis; **Johan Kusta p. Kurvits** ja **Helmine-Marie Jaagu t. Kurvits**, sünd. Ruubel (R. T. nr. 48-1924. a.); **Mihkel Kusta p. Palm** ja **Marie Tõnise (Dionisi) t. Palm**, sünd. Piisang; **Peeter Tõnise p. Väljaots** ja **Marie Jaani t. Väljaots**, esimese mehe järele **Koort**, sünd. Savisikk; **Jüri Jaani p. Krüger (Kriiger)** ja **Anna Hansu t. Krüger (Kriiger)**, sünd. Nõges; **Ado Hansu p. Jaeski** ja **Mari Tõnise t. Jaeski**, sünd. Friedrichson, **Johann Juhani p. Hubel** ja **Marie Jaani t. Hubel**, sünd. Heinmann; **Aleksander Tiidriku p. Tamm** ja **Olga Kristjani t. Tamm**, sünd. Veinberg; **Toomas Juhani p. Öuna** ja **Lovisa Jüri t. Öuna**, sünd. Karu; **Peeter Peetri p. Jürgenson** ja **Hilda Juhani t. Jürgenson**, sünd. Dubel; **Karl Tõnu p. Villberg** ja **Elviine Nigula t. Villberg**, sünd. Arro; **Nikolai Karli p. Villberg** ja **Marie Johannese t. Villberg**, sünd. Ööpik (R. T. nr. 49-1924. a.).

Kaubalaadimised riigi raudteel.

Üksikutel nädalatel on meie era-kokkuvõtte järele riigi raudteedel (lataaropalisel, Paide-Tamsalu, Valk-Mõniste ja kindluse Nõmme-Vääna kitsaaropalisel liinidel) kaupe laaditud järgmisel määral (vagunid):

	13-21. veebr.	22-29 veebr.	1-7. märts.	8-15 märts.	15-22. märts.	22-29. märts.
Teravilja ja						
Jahu . . .	74	87	90	97	117	203
Kartulid . . .	15	24	19	31	14	19
Elusloomi . . .	74	92	70	39	63	94
Linu . . .	53	49	76	39	64	65
Põletispuid . . .	551	534	557	440	473	459
Muud metsa-						
materjaali . . .	508	499	521	537	668	694
Põlevkivi . . .	57	126	95	57	96	67
Muud era-						
kaupa . . .	987	1068	931	774	1007	947
Kokku . . .	2317	2479	2359	2014	2502	2548
Raudtee veod	277	338	381	324	371	307

Kokku laadi-
tud . . . 2594 2817 2740 2338 2873 2855

Tallinna lataaropalisel kaubaajama on samade aegade jooksul sisemaal sisse tulnud:

	21-29 veebr.	1-8. märts.	8-15. märts.	15-22. märts.	22-31. märts.	1-7. apr.
Teravilja ja						
Jahu . . .	3	4	—	2	3	1
Kartulid . . .	9	10	15	2	17	35
Põletispuid . . .	226	463	376	352	461	354
Meisamaterj. . .	275	212	179	230	447	286
Linu ja takku . . .	18	15	14	32	42	20
Muud erakau-						
bad . . .	47	62	54	45	84	73
Põlevkivi . . .	64	61	56	37	62	37
Kokku . . .	642	827	694	700	1115	806

Viimased börs kursid*)

	London			Stockholm			Helsingi			New-York		
	1923 a.	1924. a.		1923 a.	1924. a.		1923 a.	1924. a.		1923 a.	1924. a.	
	11. IV.	4. IV.	11. IV.	11. IV.	4. IV.	11. IV.	9. IV.	3. IV.	10. IV.	11. IV.	4. IV.	11. IV.
Naelsterling . . .	—	—	—	17.505	16.30	16.42	172.50	172.20	173.20	4.6625	4.3137	4.3337
Dollar	4.6605	4.3056	4.3279	3.761	3.785	3.785	36.95	39.97	39.90	—	—	—
Prantsuse frank . . .	70.10	74.95	73.75	24.95	21.80	22.40	246	235	242	—	—	—
Helveetsia frank . . .	—	—	—	68.70	66.00	66.60	—	—	—	—	—	—
Rootsi kroon . . .	17.55	16.30	16.395	—	—	—	9.82	10.565	10.56	—	—	—
Soome mark . . .	170.51	172.25	173.18	10.28	9.46	9.475	—	—	—	—	—	—
Daani kroon . . .	24.54	26.15	26.05	67.475	62.50	63.10	704	661	667	—	—	—
Hollandi gulden . . .	11.89	11.61	11.64	147.40	140.60	141.20	14.52	14.81	14.89	—	—	—
Eesti mark	—	—	—	—	—	—	11.20	10.60	10.60	—	—	—
Kuld per unts . . .	88/6	95/10	95/3	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Praaga: Eesti mark noteriti 31. märtsil 8,75 7. aprillil 9,— 9. aprillil 9,—
Naelsterling " " 149,125 " 148,75 " 148,625
Dollar " " 34,70 " 34,45 " 34,45

*) London noteerib kurse: £ 1 nii mitu vastava maa rahaüksusi. Mujal on noteerimisviis nagu Tallinnas, s. i. kurs näitab ühe naelsterlingi ja dollari hinda oma maa rahaüksustes ja kõikide teiste valuutade hinda 100 üksuse eest.

Lina seemned, õli 87 ¹ / ₂ % basis fr. Tall.	—	Tsement, Portland, Port-Kunda	—
" külvil 98—99 " . . . pd.	665—700	pütt 10 pd. 10 naela	pütt 745
Takud, Codilla I.	1500—	Tsement, Portland, Port-Kunda	—
" II.	1200—	pütt 10 pd. 10 naela fr. Kunda.	" —
Kivisüsi, auru, Yorkshire 2k. pest.	59—62	Tsement, Portland, Aseri	690
" Newcastle	57—58	Kriit, toores " pd.	85—100
" sepa	64—66	" pestud	110—130
Koks, valu	95—100	Asfalt	160
" gaasi	85	Tõrv, kivi	—
Põlevkivi, I. sort	10	" puu	—
Põlevkivi, II. sort	7,5	Lubi	—
" III. "	5	"	—
Raud, sordi	280—300	Gips, tükkides frko Isborsk	—
" talad (T)	290—320	" jahvatatud "	—
" vits	440—490	" krohvimise, loko "	70
" raud plekk	420—460	Teliskivid, I. sort, tuhat, fr. Tall.	6100
" " tsingitud	720—760	Puumaterjalid, saetud D/B/B/	—
Teras Inglis	—	Eesti Strd I, II ja III s. frko Tal.	" —
" Saksa	—	Puumaterjalid	—
" nikkel	—	"	—
" vedru	480—500	" IV s.	—
"	—	" propsid; 7×7	—
" tööriistade	1100—1200	" liiprid	—
" talla	320—340	Põletispuud, sega 20% okaski, k. sld.	5800—6000
Malm	240—250	"	—
Inglisina	8500—9000	Nahk, talla, Eesti kodumaa too-	—
Seatina	1100—1200	resnahast valmistud . pd. I s.	4400—4600
Vask, plekk punane	4100—4900	Nahk, talla, Ameer. tooresn. val-	—
" vaige	3700—4700	mist. I sort	5000—5200
Tsink-plekk	1600	Nahk talla, Ameer. tooresn. val-	—
"	—	mist. II sort	4400—4800
Masinaõli, Vene, Nobel No. 6.	535—540	Toores nahk väiksed ja suured	—
" Ameerika	540—550	Tuletikud, origin. kast (500 pakki)	6300—6500
" solaar	—		
" Vacuum Vene	1000—1300		
" auto	700—750		
Tsilindriõli, Vene	640—750		
" Ameerika	500—700		
Põlevkivi õli	180—240		
" pigi	300		
Nafta, Vene	240—260		
" Ameerika	225—230		
Petrooleum, Vene	280—290		
" Ameerika	280—290		
Bensiin, Vene	600—650		
" Ameerika	600—650		
Piiritus, eksport. (excl. vaat) fob ltr.	\$ 0,20		
Pesusooda pd.	185—195		
Seebikivi 72 ³ / ₀ , Ingliis	540—590		
Parafiin 50—52 ⁰	1050—1150		
" 120 ⁰ —134 ⁰	—		
Parkimise ekstrakt	850		
Väävel, õie 98 ⁰ / ₀	360—400		
Värvid, nigrosin vees sulav, välj. pd.	8500		
" tsinkvalge Saksa roh. PZ. pd.	1680		
" Prantsuse	1680		
" tinavalge Englise	1660		
" ooker Prants.	270—275		
äetisained Superfosf. „Silva“ (k. 6 pd.)	—		
" 17-18 ⁰ / ₀ fr. Tallinn.	—		
" Superfosf. E. T. K. must kukk	—		
(k. 6 pd.) 18—20 ⁰ / ₀ fr. Tallinn.	—		
" Thomasjahu k.100kg. 15-17 ⁰ / ₀	—		
" Kaalisool, 30 ⁰ / ₀ , kott 6 pd. frko jaam	—		
" 40 ⁰ / ₀	—		
" Kainiit 12 ⁰ / ₀ lahtine. pd.	—		
" Norra salpeeter, kott 6 pd.	—		
" Vosvoriit, Eesti 6 ⁰ / ₀	—		
Paber, rotatsioonid	400		

Prahid :

Lina		
Tallinn — Stettin	tonn	—
" — Ghent	"	—
" — Dundee	"	—
" — Belfast	"	—
" —	"	—
" —	"	—
Takud + ⁰ / ₀		
Puumaterjalid D/B/B/	standard	
Tallinn — London	"	—
" — E. C. C. P. (Ingl. idarand)	"	—
" — Antwerpen	"	—
" — Southampton	"	—
" — Manchester	"	—
"	"	—
"	"	—
Segakaup	tonn	
Tallinn — Stettin	"	—
" — London	"	—
" — Stockholm, või	"	—
"	"	—
"	"	—
Kartulid		
Tallinn	"	—
"	"	—
"	"	—
"	"	—
"	"	—
"	"	—
"	"	—
"	"	—
"	"	—
"	"	—